

Tallinna Ülikooli Akadeemilise Raamatukogu arengukava 2021–2022

1. MISSIOON

Tallinna Ülikooli Akadeemilise Raamatukogu (TLÜ AR) missioon on toetada Eesti jätkusuutlikku arengut; osaleda infoühiskonna arendamisel; soodustada teadus-, arendus- ja loometegevust ning innovatsiooni; tagada selleks vajalike, samuti rahvuslikku kultuuripärandisse kuuluvate teavikute ja inforessursside kättesaadavus; soodustada elanikkonna haridustaseme ja üldise harituse tõusu; tõsta riigi teaduspotsiaali ning innovatsiooni- ja arenguvõimekust.

2. VISIOON

Tallinna Ülikooli Akadeemiline Raamatukogu on üks Eesti juhtivaid teadusraamatukogusid ning kaasaegsete ruumidega kultuuri- ja innovatsioonikeskus, mis edendab olulisel määral Eesti digitaalset raamatukogundust.

3. STRATEEGILISED EESMÄRGID

Raamatukogu lähtub oma tegevuses ja kogude kujundamises Tallinna Ülikooli

- fookusvaldkondadest (haridusuuendus, digi- ja meediakultuur, kultuurilised kompetentsid, terve ja jätkusuutlik eluviis, ühiskond ja avatud valitsemine) ja
- tegevuspõhimõtetest (interdistsiplinaarsus, rahvusvahelisus ning nõudlikkus ja jätkusuutlikkus).

TLÜ AR strateegilised eesmärgid on:

- 1) Õppe- ja teadustöö toetamine ning infotarbimise harjumuste kujundamine;
- 2) Kogude täiendamine, kirjeldamine ja populariseerimine;
- 3) E-teadusraamatukogu ja digitaalse raamatukoguteenuse edendamine;
- 4) Raamatukogu ruumilise keskkonna arendamine.

Fookusvaldkondades tegutsemisel on raamatukogul järgmised peamised väljakutsed: raamatukogu- ja infoteenuste pakkumine kasutajate nõudmistele vastavates ruumides, kogud ja nendele toetuv teadustöö, e-teadusraamatukogu ja digitaalraamatukogundusega seotud väljakutsed.

Raamatukogu jätkab ühiskonnale suunatud avalike teenuste arendamist ja osutamist nii ülikooli fookusvaldkondades kui ka rahvusliku kultuuripärandi säilitamisel ja kättesaadavaks tegemisel. Läbi selle suureneb ülikooli poolt pakutavate avalike teenuste mitmekesisus ja kvaliteet ning teenuste tarbijate arv.

Tallinna Ülikool on targa eluviisi eestvedaja ning jätkusuutlikke tegevusi toetab ka Akadeemiline Raamatukogu. Kõrgetasemelise õppe- ja teadustegevuse toetamiseks loob raamatukogu paindlikke õppimisvõimalusi, teeb kirjanduse jm materjalid kättesaadavamaks. Jätkatakse ühiskonnale suunatud avalike teenuste arendamist ning osutamist.

Nii ülikooli liikmed kui ka laiem avalikkus vajab endiselt traditsioonilisi raamatukoguteenuseid (konsultatsioonid/koolitused, päringutele vastamine, abi vajaliku teaduskirjanduse otsimisel), samas suureneb pidevalt vajadus digitaalraamatukogu teenuste järele, sh teenuste järele, mis võimaldavad teostada andmekaevet. Tänapäevane teadusraamatukogu peab igapäevaselt pakkuma oma lugejale ja raamatukogu infosüsteemi kasutajale nende jaoks vajalikke ja huvipakkuvaid teenuseid, olenemata kasutaja füüsilisest asukohast.

Enamus raamatukoguteenuseid – lugejaks registreerimine, teavikute laenutamine, päringutele vastamine – on juba laienuud digitaalsesse vormi. See aga seab raamatukogudele ja raamatukogu statistika kogumisele täiesti uued väljakutsed.

TLÜ AR tegutseb avalikku teenust pakkuva teadus-, õppe- ja arhiivraamatukoguna, samuti arendusasutuse ja digiteerimiskeskusena.

Avalikku teenust pakkuva teadusraamatukoguna on raamatukogu eesmärk kujundada Eesti infoühiskonna arusaamu ja harjumusi teadusliku, kultuuriloolise ja digitaalse ainese kasutamisel, edendada digiteerimisalast kompetentsi, pakkuda Eesti uurijatele/teadlastele ja laiemale avalikkusele moodsat raamatukoguteenust ning tänapäevast ruumilist keskkonda.

Raamatukogu ülesanne on toetada ülikooli töötajate, teadlaste ja üliõpilaste vajadusi teadusinfo otsimisel, kättesaamisel ja kasutamisel ning panustada oma teaduslike ja kultuurilooliste kogude uurimisse ja populariseerimisse. Tallinna Ülikooli asutusena on Akadeemilisel Raamatukogul oluline oma tegevuses arvestada panustamist ülikoolilt ühiskonnale.

Raamatukogu kujundab optimaalse töötajate koosseisu ja loob neile soodsa arengukeskkonna. Raamatukogu toetab igakülgset töötajate terviseedendust, sealhulgas pannakse suurt rõhku töökeskkonna ja töökoha sisekliima parandamisele ning füüsilise ja vaimse tervise arendamisele.

3.1 Õppe- ja teadustöö toetamine ning akadeemilise info tarbimise harjumuste kujundamine

Teadus- ja õpperaamatukoguna on raamatukogu roll toetada tiptasemel teadust ning rahuldada lugejate teadusinformatsiooni alaseid vajadusi. Raamatukogu koolitab ülikooli kõigi astmete üliõpilasi, õppejõude ning teadustöötajaid info otsimisel, info haldamisel ja teaduse avaandmete kasutamisel ning haldamisel. Tallinna Ülikooli üliõpilas- ja teadlaskonda arvestades on vaja välja töötada tänapäevaseid e-õppe strateegiaid ja tehnoloogiaid rakendavad veebipõhised infopädevuse kursused, sh ingliskeelsed koolitusprogrammid.

Tallinna kesklinnas paikneva avalikku teenust osutava teadusraamatukoguna lasub raamatukogul kohustus arendada ning edendada koostööd linna- ja riigigümnaasiumitega nendes tehtavate õpilaste uurimistöde valguses. On oluline välja töötada infootsingu ja -koolituse programmid just õpilasuurimistöe vajadustest lähtudes.

Lisaks teenustele endile on äärmiselt oluline ka teenuste pakkumiseks sobiv raamatukogu füüsiline ruum, mille peab arendama ühiskonna teadmispõhist arengut toetavaks innovaatiliseks õpi-, teadustöö- ja kultuurikeskkonnaks. Samuti tuleb tagada ülikoolilinnakus raamatukoguteenuse kättesaadavus modernse õpikeskuse vahendusel.

Õppe- ja teadustöö toetamise ning infotarbimise harjumuste kujundamise vastutusvaldkonnad jagunevad:

- 1) vajadustele ja ootustele vastav lugejateenindus;
- 2) teatme- ja bibliograafiateenused;
- 3) ainespetsialistide teenused.

3.2 Kogude täiendamine, kirjeldamine ja populariseerimine

TLÜ AR põhikogu rajaneb endise ENSV Teaduste Akadeemia Keskraamatukogu kogudele, sh väliseesti kirjanduse kogu Teaduste Akadeemia Raamatukogu erihoiu osakonna kogudele. Raamatukogu kultuurilooline baltika kogu põhineb omakorda baltisaksa teadusseltsi Eestimaa Kirjanduse Ühingu (1842–1940) ja Eesti vanima avaliku raamatukogu ehk Tallinna Oleviste kiriku juures tegutsenud raamatukogu (alates 1552) kogudele.

Alates 2003. aastast tegutseb raamatukogu avalikku teenust osutava ülikooliraamatukoguna ja kujundab oma kogusid just ülikooli vajadustest lähtudes, olles kõrgel tasemel humanitaar-, loodus-, sotsiaal- ja kasvatusteaduste alase teaduskirjandusega raamatukogu.

Kogude süstematiseerimise, kirjeldamise ja populariseerimise strateegilise eesmärgi valdkonda kuuluvad tegevused, mis on seotud teavikute komplekteerimise, kirjade koostamise ja korrastamisega. Samuti kuulub siia alla teadus- ja arendustegevus ning kultuurilooliste kogude tutvustamine laiemale avalikkusele.

Raamatukogu varasemale bibliograafilisele ja teadustegevusele tuginedes on raamatukogu üks peamisi teadustöö valdkondi olnud seotud Eesti retrospektiivse rahvusbibliograafia koostamise ja väljaandmisega. Samuti kuuluvad kogudest tulenevalt raamatukogu teadus- ja arendustegevuse huviorbiiti nii väliseesti kui ka baltisaksa kultuuripärandi ja raamatulooga seotud teemad.

Raamatukogu on välja andnud kokku 10 köidet eestikeelse kirjasõna ja võõrkeelse perioodika retrospektiivset ülevaadet. Koostamisel ja välja andmata on veel retrospektiivne rahvusbibliograafia „Eesti võõrkeelne raamat ja Estonica 1508–1830”. Toimetamise lõpetamise nimel teeb Tallinna Ülikooli Akadeemiline Raamatukogu koostööd teiste vanaraamatuid hoidvate ning kirjeldavate raamatukogudega (Eesti Rahvusraamatukogu, Tartu Ülikooli Raamatukogu ja Eesti Kirjandusmuuseum). Tegevust on toetanud ka Eesti Kultuurkapital ja SA Eesti Rahvuskultuuri Fond.

Teaduskirjanduse komplekteerimisel on oluline tagada kogude järjepidevus ja terviklikkus ning ülikooli teadus- ja arendussuundadele vajaliku teadusinformatsiooni (sh arhiivkogu teavikute) komplekteerimine ja säilitamine kõrgharidusel, eelisarendades e-inforessursse. Jätkuvalt püüdleb raamatukogu komplekteerimisele tehtavate kulutuste optimeerimise poole ELNET Konsortiumi ühishangete ja/või raamatukogude vaheliste koostöökokkulepete kaudu.

Raamatukogu nähtavuse ja rolli tugevdamiseks ühiskonnas peab jätkuvalt panustama nii Baltika kui ka väliseesti kogude tutvustamisse läbi Eesti ja välismaiste spetsialistide (uurimis)tegevuse. Järjepidevalt tuleb korraldada kogusid tutvustavaid seminare, ettekandepäevi, konverentse jms; lisaks toetada raamatukogu spetsialistide esinemisi väljaspool raamatukogu toimuvatel sündmustel. Oluline on jätkata e-teadusraamatukogu efektiivset kogude kujundamist ja populariseerimist.

Kogude süstematiseerimise, kirjeldamise ja populariseerimise vastutusvaldkonnad on:

- 1) Baltisaksa kultuuriruumi ning väliseesti raamatu- ja kultuuriloo uurimine;
- 2) Eesti võõrkeelse retrospektiivse rahvusbibliograafia koostamine ja välja andmine;
- 3) füüsiliste ja digitaalsete kogude komplekteerimine ning nende terviklikkuse kujundamine;

- 4) e-teadusraamatukogu ja teiste digitaalsete kogude arendamine;
- 5) teavikute kirjeldamine ja süstematiseerimine;
- 6) teavikute hoidmine, ennistamine ja säilitamine;
- 7) eestimaiste ja rahvusvaheliste koostöövõrgustike, konsortsiumite ja erialaorganisatsioonide töös osalemine: Eesti Raamatukoguvõrgu Konsortsium (ELNET), Eesti teaduse infrastruktuuride teekaart, Rahvusvaheline Raamatukoguühingute ja -institutsioonide Liit (IFLA, International Federation of Library Associations), Euroopa Teadusraamatukogude Liit (LIBER, League of European Research Libraries), Bibliotheca Baltica.

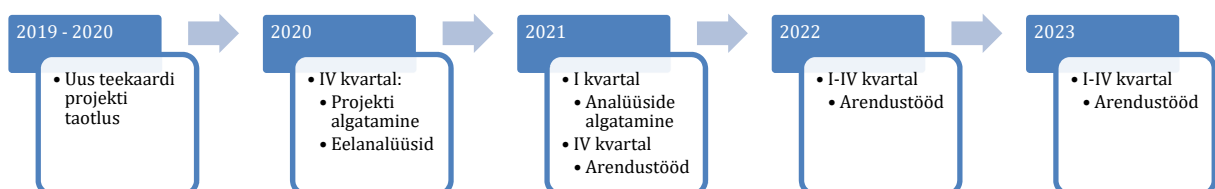
3.3 E-teadusraamatukogu ja digitaalse raamatukoguteenuse edendamine

Oluline rahvust konsolideeriv eesmärk on kogu eestikeelse ja Eestit puudutava vaimuvara viimine digitaalsele kujule ning selle võimalikult kõikehõlmavalt kaasaegsete vahendite abil kättesaadavaks tegemine.

E-teadusraamatukogu ETERA ja digiteerimiskeskuse arendamise esimene etapp on lõpetatud ning 2020. aastal alustati projekti „Eesti E-varamu ja kogude säilitamine (teine etapp)“ raames digiteerimiskeskuse teise etapi tegevustega, mille käigus laiendatakse e-teadusraamatukogu ETERA ja digiteerimiskeskuse pakutavaid teenuseid. Arenduste käigus kaasajastatakse e-teadusraamatukogu ETERA repositooriumi tarkvara eesmärgiga võimaldada läbi uuendatud e-teadusraamatukogu teostada semantilisi otsinguid. Esmajärjekorras teostatakse analüüsi äripoole uute funktsioonide ja teenuste kaardistusega; lisaks kaardistatakse repositooriumi puudused, kitsaskohad ja probleemid ning kasutaja ootused. Suurendatakse andmete kättesaadavust ja koostalitusvõimekust.

Teostatakse võimekus avatud teaduse ja teaduse toorandmete säilitamiseks ja otsimiseks.

Tegevuskava:

Koostöös Rahvusarhiiviga on kavas digiteerimiskeskuses välja ehitada TLÜ AR pikaajalise säilitamise strateegia jälgides rahvusvahelist digitaalarhiivi äriarhitektuuri standardeid. Antud

tegevuse raames soetatakse 2020. aasta lõpuks lindirobot ning aastal 2021 koostöös Rahvusrarhiiviga TLÜ AR pikaajalise säilituse strateegiale vastav tarkvara.

On oluline laiendada asukohapõhist digiteerimisvõimekust, kuna paljudes (mälu)asutustes on rariiteetsed ja unikaalsed arhiivkogud, mida ei ole digiteerimiseks võimalik arhiividest välja anda ning ainus võimalus on teostada digiteerimist olles füüsiliselt asutuste arhiiviruumides.

Lisaks pikaajalise digitaalse säilitamise arendamisega on järgnevate aastate peamised väljakutsed seotud ka massdigiteerimise ja digiteerimisvõimekuse edasiarendamisega, nagu ka digiteerimisele kuuluva ainese mõtestatud valikutega. E-teadusraamatukogu ambitsioon on teha kättesaadavaks kogu Eestis produtseeritud ja kogu Eesti teadlaste avaldatud teaduslik vaimuvara, samuti arendada välja oma kogudele tuginevad digitaalsed Tallinna vanimate trükiste kollektsioonid.

Raamatukogu osaleb koos partneritega E-varamu portaali arendamisel. E-varamu portaal on Eesti mäluasutuste andmebaase integreeriv kaasaegsel otsimootoril põhinev värav. ETERA andmed indekseeritakse E-varamu portaali, kust omakorda indekseeritakse andmeid Euroopa digitaalraamatukokku Europeana.

Eesmärk on luua intelligentne, kontekstitundlik otsimootor, kasutajasõbralik esitlussüsteem ja hästiorganiseeritud abivahend andmete otsimiseks üle suurte andmemahutude. E-varamu portaal luuakse skaleeritavana, kuhu saab indekseerida järjest kasvavaid andmemahutusi, võimaldades ühisotsingut kõikidest seostatud andmebaasidest. ETERA ja E-varamu kasvades sisaldavad nad enestes võimalikult täielikku kogumit Eesti vaimuvarast, teenides sedaviisi muu hulgas ka rahvust ühendavat, ühtse info- ja kultuuriruumi hoidmise põhiseaduslikku ülesannet.

E-teadusraamatukogu ja digitaalse raamatukoguteenuse arendamine ja edendamine sisaldab järgimisi vastutusvaldkondi:

- 1) e-teadusraamatukogu ETERA administreerimine ja arendamine;
- 2) digiteerimiskeskuse arendamine ja massdigiteerimine;
- 3) digiteeritud teavikute kättesaadavaks tegemine ja pikaajaline säilitamine.

3.4 Raamatukogu ruumilise keskkonna arendamine

Teadusraamatukogu füüsiline ruum Rävåla puistee hoones vajab põhjalikku uuendamist. Värskendamist vajavad ühelt poolt lugemissaalid, kuid ühtlasi tuleb suurendada e-raamatukogu kasutamise ja selleks vajalike oskuste omandamise võimalusi. Samuti tuleb laiendada lugejate jaoks üha olulisemaks muutuvat sotsiaalse ruumi ala, leides sealjuures rohkem võimalusi

raamatukogu kui kultuuritegevust ning innovaativsusust tutvustava ja propageeriva asutuse rakendamiseks. Raamatukogu eesmärk on olla kasutajatele nõ „kolmas koht“ kodu ja töökoha kõrval, see on mõnus ja huvitav ruum, kuhu igaüks tahab tulla, kus saab teistega suhelda, õppida, põnevaid tegevusi harrastada.

2018. aasta lõpus võttis Tallinna Linnavalitsus vastu korralduse „Estonia pst, Kaubamaja tn, Rävåla pst ja Teatri väljaku vahelise kvartali detailplaneeringu vastuvõtmine Kesklinnas“, mis on oluline samm 2011. algatatud detailplaneeringu kehtestamise suunas. Detailplaneeringu lahenduse võimalustest tulenevalt on ettevalmistamisel kolmepoolne koostööleping Tallinna Ülikooli, Tallinna linna ning Keemilise- ja Bioloogilise Füüsika Instituudi vahel eesmärgiga luua ühiste jõududega üliõpilastele, teadlastele, Tallinna ettevõtjatele, kõigile tallinlastele ning Tallinna külalistele avatud haridus-, kultuuri-, sündmus- ja tegevuskeskus asukohaga Rävåla puistee 10.

Hea ligipääsetavuse ja soodsa logistilise paiknevusega keskus Tallinna südalinnas sisaldab erinevaid dimensioone nii õppuritele, noortele, teadlastele, õppejõududele, ettevõtetele, kunstnikele, kõigile linnakodanikele kui ka linnaametnikele. Inimkeskse miljöö ja modernse tehnoloogia kombinatsioon füüsilises ruumis loob eeldused inspiratsiooniks ning uute lahenduste tekkimiseks. Keskus tutvustaks uudsel viisil ülikooli ning tooks enam noori kõrghariduse, teaduse, üldise harituse, kultuuri ja mõtestatud tegutsemise juurde.

Ülikooli ja raamatukogu huviks on arendatavas keskuses uute võimaluste loomine ülikooli põhiülesannete täitmisel, kõrghariduse omandamisel ja teadustegevuseks Tallinna kesklinna piirkonnas, raamatukogu arendamine ning selle hoone renoveerimine ja ümberehitamine, samuti ülikooli üksuste vajaduspõhine ümberpaigutamine keskusesse koos keskuse kinnistute kasutamisega majanduslikult otstarbekal viisil.

4. ARENGUKAVA RAKENDAMINE

Käesolev arengukava realiseerub läbi iga-aastaste raamatukogu tegevuskavade.

Osakondade ja teenistuste juhid vastutavad juhtkonna liikmete ja juhtkonna liikmed direktori ees oma struktuuriüksuste tegevuskavade elluviimise eest.

Lisa 1. Arengukava rakendusplaan

1. Õppe- ja teadustöö toetamine ning akadeemilise info tarbimise harjumuste kujundamine

Eesmärk	Vastutav(ad) osakon(d)nad ¹	Saavutamise aeg
Arendada välja TLÜ AR, TalTech raamatukogu, Rahvusraamatukogu ja Tartu Ülikooli Raamatukogu raamatukappide vaheline teavikute tellimise, laenutamise ja tagastamise süsteem	IT, Teenindus	2021–2022
Töötada välja süsteem, kus teavikuid saab tagastada pakiautomaatide (Omniva, Itella, DPD jms) kaudu	Teenindus	2021
Pakkuda Tallinna gümnasistidele võimalust kasutada raamatukogu kogusid ja andmebaase uurimistöde kirjutamiseks	Teenindus	2021–2022
Arendada edasi gümnaasiumiõpilaste infopädevuse koolituskava	EIKO	2021–2022
Jätkata koostööd instituutidega kogude arendamisel ja e-inforessursside vahendamisel, et kogud ja e-inforessursid toetaksid uute õppekavade vajadusi	EIKO	2021–2022
Intensiivistada koostööd instituutidega bakalaureusetaseme üliõpilaste infopädevuse arendamisel	EIKO	2021–2022
Arendada edasi teaduse avaandmeid tutvustavat veebilehte	EIKO	2021–2022
Arendada välja teadusandmete haldamise koolitusprogramm TLÜ doktorantidele	EIKO	2021–2022
Osalemine TLÜ teadusandmete haldamise põhialuste väljatöötamisel	EIKO	2021–2022

¹ Raamatukogu osakonnad on lühendatud järgnevalt: Baltika – baltika ja vanaraamatute säilitamise osakond, ERRB – Eesti retrospektiivse rahvusbibliograafia keskus, EIKO – erialainfo ja komplekteerimise osakond, Teenindus – teenindusosakond, Töötlus – töötlusosakond, Väliseesti – väliseesti kirjanduse keskus, IT – infotehnoloogia teenistus, Haldus – haldusteenistus.

2. Kogude täiendamine, teaduslik kirjeldamine ja populariseerimine

2.1 Kogud ja kogude arendamine

Eesmärk	Vastutav(ad) osakon(d)nad	Saavutamise aeg
Ostudeks eraldatud eelarveliste summade otstarbekas kasutamine teavikute ostmiseks ja eelarvest kinni pidamine	EIKO	2021–2022
Säilituseksemplaride komplekteerimine vastavalt kehtivale säilituseksemplari seadusele ja jaotuskavale	EIKO	2021–2022
Perioodika riigihangete läbiviimine	EIKO	2021–2022
Andmebaaside ja e-ajakirjade kasutamise analüüsimine	EIKO	2021–2022
Andmebaaside testkasutuse korraldamine ja tagasiside analüüs	EIKO	2021–2022
Teavikute bibliograafiline kirjeldamine (kataloogimine ja re-kataloogimine)	Töötlus, Baltika	2021–2022
Teavikute süstematiseerimine ja märksõnastamine	Töötlus, Baltika	2021–2022
Baltika kogu võõrkeelsete teavikute kirjade korrastamine, toimetamine ja liitmine	Töötlus, Baltika	2021–2022
Põhikogu teavikute kirjade korrastamine, toimetamine ja liitmine	Töötlus	2021–2022
Põhikogu pisitrükiste kogu korrastamine – võrdlemine elektronkataloogi seisuga, rekataloogimine	Töötlus	2021–2022
Kultuuriloolise baltika kogu sisuline avamine lugejatele	Baltika	2021–2022
Vanaraamatute konserveerimine ja säilitamine	Baltika	2021–2022

2.2 Teadus- ja arendustegevus

Eesmärk	Vastutav(ad) osakon(d)nad	Saavutamise aeg
Eesti retrospektiivse rahvusbibliograafia „Eesti võõrkeelne raamat ja Estonica 1508–1830” toimetamise lõpetamine	ERRB	2021
Koostöö jätkamine ülikooliga TLÜ baltika stipendiumi välisuurijale välja kuulutamiseks ja leidmiseks	Teaduskommunikatsiooni ja näituste juht	2021–2022
Vanaraamatu keskuse loengusarjade „Uuri ja baltika lugemissaalis” ja „Kultuurilooliste kogude tutvustus” jätkamine ning loengutele vanaraamatu ja kultuuriloo uurijate ringkondades arvestatava sisulise kaalu tagamine	Baltika, teaduskommunikatsiooni ja näituste juht	2021–2022
Teaduskonverentsi „Kotzebue-kõnelused“ korraldamise jätkamine	Teaduskommunikatsiooni ja näituste juht	2021–2022
Vanaraamatu keskuse ja baltika osakonna muutmine arvestatavaks praktikabaasiks Tallinna Ülikooli ajaloo tudengitele (sh vanaraamatualane loeng-seminar)	Baltika	2021–2022

3. Jätkusuutlik raamatukogu

Eesmärk	Vastutav(ad) osakon(d)nad	Saavutamise aeg
Toetada ülikooli eesmärki edendada jätkusuutlikku mõtteviisi ühiskonnas, panustada keskkonnateadliku mõtteviisi kujundamisse avalikus ning erasektoris ja kodanikuühiskonnas	Kogu raamatukogu	2021–2022
Edendada töötajate tervist, sh vaimset tervist	Juhtkond	2021–2022
Suurendada digipädevusi ja -turvalisust toetavaid tegevusi	Juhtkond	2021–2022

4. E-teadusraamatukogu ja digitaalse raamatukoguteenuse edendamine

Eesmärk	Vastutav(ad) osakon(d)nad	Saavutamise aeg
Rakendada tööle ESTERi kaudu digitaalkoopiate lihtsustatud ja automatiseeritud tellimise süsteem (https://digikoopia.tlulib.ee/)	IT	2021
E-teadusraamatukogusse ETERA viivate linkide automatiseeritud ESTERisse lisamise süsteemi välja arendamine koostöös ELNET Konsortsiumiga	IT	2021
Pikaajalise digiarhiivi süsteemi (säilitusstrateegia, säilituspoliitika, äriarhitektuur) väljaarendamine	IT	2022
Digiteeritud teavikute levitamise ja kättesaadavaks tegemise strateegia väljatöötamine	Kogu raamatukogu	2021–2022
Lugejate digitaalse autentimissüsteemi sidumine ETERAga	IT	2022
Võtta kasutusele portatiivne robotskanner	IT	2021

5. Raamatukogu ruumilise keskkonna arendamine

Eesmärk	Vastutav(ad) osakon(d)nad	Saavutamise aeg
Selgitada välja Rävalla pst 10 krundi arendusvõimalused ja ülikooli vajadused täiendavate tegevuste toomiseks raamatukogu ruumidesse	Juhtkond	2021
Kavandada Rävalla pst 10 maaüksuse edasiarendust ja investeerimisvajaduse väljaselgitamist laiema multifunktsionaalse keskuse loomiseks. Seejuures otsida võimalusi koostööks Tallinna linna ja teiste partneritega.	Juhtkond	2021

Lisa 2. Seosed teiste riiklike ja valdkondlike arengudokumentidega

TLÜ AR puhul on tegemist avalikku teenust osutava teadusraamatukoguga ning ühtlasi ülikooli asutusega, mis lähtub oma tegevuses riiklikest strateegiatest ja suhestab oma tegevusi riiklikelt oluliste strateegiate ja arengukavadega. Allolevalt on toodud ära peamised haakumised ja juhindumised.

Eesti teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni strateegia „**Teadmistepõhine Eesti 2014–2020**“² (TEI) üldeesmärk on luua soodsad tingimused tootlikkuse ja elatustaseme kasvule, heale haridusele ja kultuurile, Eesti kestmisele ja arengule. Strateegias märgitakse ühe eesmärgina teadus- ja arendustegevuse toimimist Eesti ühiskonna ja majanduse hüvanguks. Olulise aspektina nähakse avatud juurdepääsu (ingl *open access*) soodustamist avaliku rahastuse eest läbi viidud uurimistöö tulemustele ja teadusandmetele, samuti teadusasutuste ja teadusraamatukogude andmekogude täiendamist ning juurdepääsu tagamist olulisematele teadusandmebaasidele. Eesti kultuuripärandit säilitades ja avalikkusele kättesaadavaks tehes annab raamatukogu panuse Eesti kultuuri kestlikkusesse ning toetab haridus- ja teadustegevust.

Teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni strateegia sõnastab olulise eesmärgina ka teadustaristu väljaarendamist nii, et see teeniks ühiskonna huve. TLÜ AR digiteerimiskeskus on üheks selliseks teadustaristuks, olles üheks komponendiks Eesti teaduse infrastruktuuri teekaardi objektist „Eesti E-varamu ja kogude säilitamine (esimene etapp)“³. Projekti raames panustab raamatukogu ka nutika spetsialiseerumise eesmärkidesse (Vabariigi Valitsuse 03.09.2014 korraldus nr 377).

Tallinna Ülikooli asutusena on Akadeemilisel Raamatukogul oluline panustada Tallinna Ülikooli ja Haridus- ja Teadusministeeriumi vahel sõlmitud halduslepingus kokkulepitud eesmärkide täitmisele, millest üks näeb ette seda, et ülikool on tihedalt seotud ühiskonna vajadustega.

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi (MKM) ning Haridus- ja Teadusministeeriumi (HTM) poolt on koostamisel ka uus Eesti teadus- ja arendustegevuse, innovatsiooni ning ettevõtluse arengukava aastateks 2021–2035³, mille eesmärkide hulka kuuluvad muu hulgas teadusraamatukogude tegevuse jätkamise toetamine, olulisematele teadusandmebaasidele juurdepääsu jätkamine, vajalike repositooriumite ja teenuste kindlustamine.

² https://www.hm.ee/sites/default/files/59705_teadmistepohine_eeesti_est.pdf

³ „Eesti teadus- ja arendustegevuse, innovatsiooni ning ettevõtluse arengukava 2021–2035“
https://www.hm.ee/sites/default/files/1_taie_arengukava_eelnou_29.10.2020_riigikogusse.pdf

„**Eesti infoühiskonna arengukava 2020**“⁴ rõhutab põhimõtet pöörata infoühiskonna arendamisel tähelepanu vajaliku teabe, sealhulgas kestva tõestus- ning kultuuriajaloolise arhiiviväärtusega andmete säilitamisele ning andmete säilitamise põhimõtete väljatöötamisele ja rakendamisele. Raamatukogu toetab infoühiskonna arengut, tagades kogude järjepideva komplekteerimise ning tõhustades kultuuripärandi digiteerimist, pikaajalist säilitamist ja kättesaadavaks tegemist info- ja kommunikatsioonitehnoloogia võimalusi kasutades.

„**Kultuuripoliitika põhialused aastani 2020**“⁵ eesmärgiks on kujundada loovust väärtustav ühiskond, hoides ja edendades eesti rahvuslikku identiteeti, uurides, talletades ja kandes edasi kultuurimälu ja luues soodsad tingimused elujõulise, avatud ning mitmekesise kultuuriruumi arenguks ja kultuuris osalemiseks. Raamatukogul on selles oluline roll avaliku raamatukoguteenuse pakkujana, rahvusliku kultuuripärandi säilitajana, ajalooliste kogude uurijana ning kultuuripärandi digiteerimiskeskusena. Kultuuriministeeriumil on koostamisel ka uus alusdokument „Kultuuripoliitika põhialused aastani 2030“⁶.

„**Säästev Eesti 21**“ seab üheks eesmärgiks siinse kultuuriruumi elujõulisuse. Raamatukogu toetab selle eesmärgi täitmist kultuuripärandi kättesaadavaks tegemisega kasutajatele nii Eestis kui väljaspool ning selle säilitamisega järeltulevatele põlvedele.

Hetkel on koostamisel riigi pikaajaline arengustrateegia „**Eesti 2035**“⁷, millega selgitatakse välja riigi arenguvajadused aastani 2035, defineeritakse olulisemad valdkondlikud eesmärgid ja poliitikavalikud, analüüsitakse ja planeeritakse eesmärkide saavutamiseks vajalikud ressursid ja kujundatakse valdkondade strateegilise planeerimise ühtsed lähtealused.

⁴ https://www.mkm.ee/sites/default/files/elfinder/article_files/eesti_infouhiskonna_arengukava.pdf

⁵ <https://www.kul.ee/sites/kulminn/files/kultuur2020.pdf>

⁶ <https://www.kul.ee/et/kultuur2030>

⁷ <https://www.riigikantselei.ee/et/valitsuse-toetamine/strateegia-est-2035/materjalid>